

Rapport om projektet Internet för alla – gemensam e-kampanj på östgötabiblioteken

Resultat

Kampanjen "Internet för alla" genomfördes framgångsrikt på biblioteken i Östergötland och medborgarkontor i Linköping under oktober månad 2009. Kampanjen hade två spår; visa samhällstjänster på nätet och nybörjarkurser för internetovana.

Internet för nybörjare, lokalhistoria på nätet och visning av försäkringskassans e-tjänster. Drygt 250 samordnade gratisaktiviteter på temat "Internet för alla – nytt och nöje i vardagen" ordnades på östgötabiblioteken under kampanjmånaden.

Många externa aktörer hakade på kampanjen. Sammanlagt var det ett 60-tal aktörer (lokala och regionala) som tog tillfället i akt att visa upp sina e-tjänster på biblioteken. Betoningen låg på offentliga samhällstjänster, men även andra e-tjänster såsom banken på internet, boka resor, e-handla och kontaktsajter presenterades. Bibliotekens passade förstås på att också visa sina e-tjänster under kampanjen.

De flesta bibliotek erbjöd kortare introduktioner för internetovana om hur man t.ex. använder webbläsaren, skaffar e-post och hittar till intressant innehåll på nätet. Flera bibliotek erbjöd också individuell handledning i användningen av e-tjänster vid bibliotekets internetdatorer. Utöver det bidrog flera studieförbund med olika evenemang och föreläsningar om elektroniska tjänster, datorinköp, internetsäkerhet och informationssamhället.

Gun Nydahl, en 77-årig dam från Mjölby, som genom Internet upptäckte en helt ny värld, blev kampanjens ansikte utåt. Iklädd en färgglad, röd blus syntes Gun Nydahl på alla affischer, broschyrer och annonser. Budskapet som spreds var att Internet är enkelt och roligt, kom och upplev det på biblioteket.

Att Gun Nydahl också kunde vara med på presskonferensen var en lyckträff. Det var förstås Gun som efteråt hördes i radion och var med på bild i tidningen, vilket skapade ett intresse för kampanjen hos allmänheten.

Internetkampanjen fick stort genomslag i media och bidrog till att stärka bilden av folkbiblioteket som en viktig resurs i IT-samhället. Man skulle kunna tro att media skulle tappa intresset för kampanjen när den blev så utsträckt i tiden (en hel månad), men det blev precis tvärtom. Just för att kampanjen höll på under en längre period hann alla lokaltidningar, även veckotidningarna, rapportera om kampanjen på sitt sätt. Totalt blev det cirka 25 artiklar och inslag i lokalpressen, radio och TV och även rikspress.

Projektets syfte

Syftet med internetkampanjen var att visa att folkbiblioteken i Östergötland är en offentlig lärmiljö, där människor kan få hjälp med den nya tekniken, för att kunna ta del av innehåll och tjänster på nätet. Biblioteken vill därmed bidra till att överbygga digitala klyftor i samhället samt stärka bibliotekens roll i lokalsamhället.

Projektets mål

Målet, som uppfylldes, var att tillsammans med olika aktörer som utvecklar e-tjänster ordna en e-kampanj på östgötabiblioteken i oktober 2009 på temat ”Internet för alla – nytta och nöje i vardagen”, om digital delaktighet, e-service och nybörjare på nätet.

Förväntningarna infriades

Själva kampanjen ägde rum på östgötabiblioteken under hela oktober månad 2009. Förväntad effekt på lång sikt är att biblioteken ska bidra till att minska det digitala utanförskapet i samhället, och göra fler människor delaktiga i informationssamhället.

Förväntningar som infriades på kort sikt var att biblioteken genom kampanjen skulle locka nya besökare samt att det lokala biblioteket skulle få nya samarbetspartners i lokalsamhället t.ex. studieförbund, föreningar och lokala organisationer. Så här svarar biblioteken på frågan om vilket värde kampanjen har haft för biblioteket:

”Bra goodwill och stärker bibliotekets roll som viktig resurs för IT-demokratin i samhället. Många politiker och tjänstemän har noterat kampanjen och det ger biblioteket pluspoäng på många områden.”

Birgitta Hellman Magnusson

”Detta är sådant som biblioteket bör ägna sig åt och därmed blev det ”en puff” som stimulerade personalen.”

”Vi marknadsförs som en plats som ordnar grundläggande datorundervisning och där personalen har kompetensen att handleda och svara på frågor, och där man gratis kan låna dator och få tillgång till Internet. Många fler personer än tidigare både ringer och kommer hit och frågar om dataundervisning. Vi har hittat nya aktörer att samarbeta med, och har lärt oss att tänka bredare.”

”Har uppmärksammat bibliotekets möjligheter för en ny målgrupp. Fokus har flyttats lite.

”Folk har förstått att vi bryr oss om de som inte kommit igång med internet ännu och vågar fråga. De som kommer är väldigt tacksamma och positiva och sprider säkert detta till sina vänner och bekanta. Det blir bra goodwill för biblioteket. Vi nådde nya kontaktytor lokalt, t ex bankfolk och bostadsstiftelsen ser att vi finns och att vi är mer och gör mer än de trodde tidigare. Några uttryckte sig positivt till en liknande omgång nästa år.”

”Vi har också fått kontakt med andra aktörer och så har vi fått bekräftat att det finns ett stort intresse och sug efter att lära sig saker om datorer och Internet”

”Större medvetenhet om bibliotekets roll i informationssamhället. Att man kan låna datorer gratis på biblioteket. Många frågade om biblioteket tänkte starta internetkurser.”

E-kampanjen var startskottet för att fortsatt tydlig marknadsföring av östgötabiblioteken som moderna lärmiljöer, där människor kan få hjälp med den nya tekniken för att kunna ta del av innehåll och tjänster på internet. Förväntade effekter på längre sikt är att biblioteken ska nå nya användargrupper, samt att bibliotekets image ska stärkas så att det blir tydligt att biblioteket är en samhällsservice som kan bidra till att minska digitala klyftor i samhället.

Genom att kampanjen fick stort genomslag i media (press, radio och TV) stärktes bilden av att folkbiblioteken är en viktig resurs i IT-samhället.

Länsbibliotekets roll

Länsbibliotek Östergötland har haft en samordnande roll i kampanjen, lagt upp strategier och handlingsplaner, ordnat arbetsmöten, kontaktat regionala samarbetspartners, ordnat studiedagar och olika fortbildningsinsatser samt ansvarat för marknadsföringsmaterialet, annonser och presskontakter.

Förberedelsearbetet påbörjades under hösten 2008, men intensifierades under våren 2009, då flera arbetsmöten med deltagande från biblioteken har hållits. Länsbiblioteket har även ordnat flera möten med regionala samarbetspartners, bland annat med den så kallade Lejongruppen, ITe-nätverket och med de regionala studieförbunden.

Länsbiblioteket har haft huvudansvaret för att ta fram marknadsföringsmaterialet till kampanjen. Det har handlat om en logga för kampanjen, kampanjbroschyr, kampanjaffisch och annonser i alla östgötatidningar.

Bakgrund

Idag finns mycket samhällsinformation och många samhällsnyttiga tjänster på nätet, som underlättar människors liv och förenklar vardagen. Även biblioteken har utvecklat många tjänster på nätet t.ex. kan man idag ladda ner e-böcker och lyssna på strömmande ljudböcker och e-musik direkt i sin dator. Men många människor har inte möjlighet att använda sig av dessa tjänster, dels för att de inte behärskar tekniken, dels för att de inte har tillgång till internet i hemmet. Man räknar med att ca två miljoner vuxna står utanför informationssamhället, för dem har internet inte blivit vardag. Enligt en undersökning som länsbiblioteket lät göra vintern 2007/2008, då 1300 östgötar telefonintervjuades, uppgav 35 procent av de tillfrågade att de inte använde internet alls.

Att tillhandahålla IT-baserad information och samhällsinformation är ett av bibliotekens uppdrag. Genom en sådan här kampanj hoppas biblioteken nå nya användargrupper.

Jämställdhetsperspektiv och andra horisontella perspektiv

a) Demokratiskt uppdrag

Kampanjen vände sig till människor som har liten eller ingen erfarenhet av att använda sig av datorn och internet. Enligt World Internet Instituts senaste rapport, "Svenskarna och Internet 2009", är det cirka 1,7 miljoner vuxna eller motsvarande var fjärde svensk som står utanför informationssamhället, för dem har internet inte blivit vardag. Att människor kan söka information och använda sig av samhällstjänster på internet är idag en fråga om demokrati. Genom denna kampanj ville östgötabiblioteken tydliggöra sitt demokratiska uppdrag att erbjuda alla människor fri tillgång till digital information och kunskap.

b) Ökad jämställdhet

Kvinnor är underrepresenterade när det gäller användningen av IKT-teknik (informations- och kommunikationsteknologi). Denna kampanj stärkte kvinnors användning av IKT-teknik på två sätt. Dels genom att bibliotekspersonalen, som

Birgitta Hellman Magnusson

till övervägande del är kvinnor, genom olika fortbildningsinsatser inför kampanjen har stärkts i sin roll som vägledare när det gäller internet. Dels för att kampanjen främst nådde ut till kvinnor, eftersom kvinnorna är i majoritet i gruppen internetovana. Vid liknande insatser på andra håll, t.ex. när Alingsås bibliotek under 2008 anordnade grundläggande introduktioner till internet var tre av fyra deltagare kvinnor.

c) Ökad integration

Kampanjen har stärkt integrationen genom att genomgångar av internetintroduktioner också hölls på andra språk. Kontakter har tagits med regionförbundets projekt ”Samhällsinformation för nyanlända i Östergötland”, som informerade alla kommunala flyktingsamordnare i länet om kampanjen, så att de i sin tur kunde sprida informationen till nyanlända flyktingar om möjligheten att besöka biblioteket för att lära sig mer om svenska samhällstjänster på internet.

Typ av projekt

Denna e-kampanj var en del av länsbibliotekets projekt ”Lär miljöer på bibliotek”, som finansieras med pengar från Kulturrådet och Regionförbundet Östsam. Syftet med lärmiljöprojektet är att på olika sätt utveckla bibliotekens möjligheter att stödja östgötarnas livslånga lärande. Att utveckla moderna lärmiljöer på biblioteken med tillgång till fler IT-utrustade studieplatser, flexibla studiemiljöer med bärbara datorer, dataprojektor och storskärm samt trådlöst internet är en del av lärmiljöprojektet.

Att biblioteken har tillgång till sådana moderna lärmiljöer är en förutsättning för att biblioteksbesökarna ska kunna ta del av innehåll och tjänster på internet. Men det räcker inte med att det finns tillgång till internetdatorer; människor behöver också stöd och handledning för att hitta ut på internet, och hjälp med att använda de tjänster som finns där. Att hjälpa människor att använda den nya tekniken, för att de ska hitta information och tjänster på internet, blir en allt viktigare uppgift för bibliotekspersonalen. Att vara vägvisare på internet och ge människor ”hjälp till självhjälp” är delvis en ny roll för personalen, som fordrar olika typer av fortbildningsinsatser, vilket ges inom ramen för lärmiljöprojektet, men även som en del av förberedelserna inför e-kampanjen.

Denna kampanj var ett led i att marknadsföra östgötabiblioteken som moderna lärmiljöer där människor kan få hjälp med den nya tekniken, för att kunna ta del av innehåll och tjänster på nätet.

Kopplingen till RUP och insatsprogram

I det regionala insatsprogrammet för kultur 2007-2013 beskrivs insatser som ska göras på biblioteksområdet. Där står det bland annat:

”Ny teknik och ökad samverkan med andra aktörer kring framväxten av lokala lärmiljöer ökar medborgarnas tillgång till ett breddat biblioteksutbud”.

Denna kampanj var ett led i att marknadsföra dessa lokala lärmiljöer och ge människor tillgång till ett breddat biblioteksutbud, genom att lyfta fram det digitala utbudet.

Budget och kostnader

Den totala budgeten för kampanjen låg på cirka 200 000 kronor. Alla kommuner var med och finansierade kampanjen. Regionförbundet Östsam bidrog med 50 000 kronor i projektmedel. Pengarna användes till trycksaker och informationsmaterial, affischer, annonser, föreläsare etc.

Resultatrapporten bifogas till projektrapporten. Den visar att budgeten för kampanjen höll sig inom ram.

Linköping 100630

Birgitta Hellman Magnusson
Projektledare